

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 12/2005 rd

Statsrådets utredning med anledning av överlämnande av uppgifter om flygpassagerare till myndigheterna i Kanada — kommissionens förslag till beslut om adekvat skydd för personuppgifter vid överlämnandet

Till stora utskottet

INLEDNING

Remiss

Stora utskottet sände den 18 februari 2005 statsrådets utredning med anledning av överlämnande av uppgifter om flygpassagerare till myndigheterna i Kanada — kommissionens förslag till beslut om adekvat skydd för personuppgifter vid överlämnandet (E 9/2005 rd) till förvaltningsutskottet för eventuella åtgärder.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Leena Rantalankila, justitieministeriet
- ambassadråd Anna Wickström-Noejgaard, utrikesministeriet
- överinspektör Timo Riissanen, Staben för gränsbevakningen, inrikesministeriet
- äldre regeringssekreterare Rita Linna, Kommunikationsministeriet.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av
— dataombudsman Reijo Aarnio.

UTREDNINGEN

Förslagens huvudsakliga innehåll

Kanadensisk lagstiftning kräver sedan 2001 att de kanadensiska myndigheterna ska få tillgång till flygpassageraruppgifter. Uppgifter ska lämnas om alla passagerare som flyger till Kanada. De omfattar API-uppgifter som samlas in vid avgångar och avgångsportar och PNR-uppgifter som flygbolagen samlar in om bokningar och för övervakning. De sistnämnda är utförligare och mera omfattande. Uppgifterna ska användas för att hindra och bekämpa terrorism och anknyttande brott och andra allvarliga gränsöverskridande brott, också organiserad brottslighet.

Flygbolagen kan bötfällas om de underlåter att överföra uppgifter. Kanada har i alla fall lovat avhålla sig från att bötfälla bolagen före juli 2005.

EG:s direktiv om behandling av personuppgifter och personuppgiftslagen tillåter överföring av personuppgifter till tredje länder i regel bara om det behöriga landet kan garantera ett adekvat uppgiftsskydd. Uppgifter kan överföras t.ex. också när den det gäller entydigt har gett sitt samtycke till överföringen. Kommissionen kan konstatera att ett adekvat uppgiftsskydd är

garanterat vid en överföring till ett visst tredje land eller vissa tredje länder.

Kommissionen och medlemsstaternas dataskyddsmyndigheter anser att Kanada inte kan garantera ett adekvat uppgiftsskydd. Därför har kommissionen förhandlat med Kanada om dataskyddsprinciperna vid överföringar. Meningen är att lösa problemet med hjälp av en rättslig ram bestående av Kanadas dataskyddsåtaganden, kommissionens beslut om ett adekvat skydd för flygpassageraruppgifter som överförs till Kanada och ett bilateralt avtal mellan EU och Kanada i anknytning till beslutet.

EU och Förenta staterna har ingått ett likadant avtal om överföring av personuppgifter

2004 (E 58/2003 rd). Europaparlamentet har väckt åtal mot kommissionen och rådet och kräver att kommissionens beslut och det internationella avtalet ska upphävas. Medan saken behandlas i domstolen tillämpas en lösning enligt överenskommelse med Förenta staterna.

Regeringens ståndpunkt

Finland anser att Canada Border Service Agency (CBSA) garanterar ett adekvat skydd vid behandlingen av de flygpassageraruppgifter som ska överföras till myndigheten och anser sig därmed kunna godkänna kommissionens beslutsförslag.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Det handlar om överföring av flygbolagens passageraruppgifter till Kanadas gränsmyndighet (Canada Border Services Agency, CBSA). Samma fråga har varit uppe i samband med Förenta staterna. Förvaltningsutskottet fäste sig då speciellt vid uppgifternas ändamål, volym och art, den långa förvaringstiden samt avsaknaden av en oberoende besvärsmekanism och behovet av information om den (FvUU 15/2003 rd — E 58/2003 rd).

För överföring av uppgifter ska det upprättas en rättslig ram, precis som för Förenta staterna, bestående av Kanadas dataskyddsåtaganden, ett kommissionsbeslut om en adekvat dataskyddsnivå och ett bilateralt avtal mellan EU och Kanada.

Kanadas dataskyddsåtaganden ska i motsats till Förenta staternas vara rättsligt förpliktande. De kanadensiska myndigheterna kommer inte att ha rätt att själva söka uppgifter i flygbolagens datasystem, utan flygbolagen överför uppgifterna till CBSA. Myndigheten får i sin tur använda uppgifterna bara för att hindra och bekämpa terrorism och anknytande brott och andra allvarliga gränsöverskridande brott, också organiserad brottslighet. Uppgifter får vidareöverföras till andra myndigheter bara i enskilda fall och för ovan avsedda syfte och för att skydda männis-

kors vitala intressen, inte minst när det gäller hälsorisker eller för rättsliga förfaranden eller när lagen i övrigt kräver det. Mottagarna ska följa samma dataskyddsprinciper som CBSA.

Utskottet noterar att Kanada får tillgång till mindre dataelement än Förenta staterna. Kanada kommer över huvud taget inte att få känsliga personuppgifter. Enligt utredning behöver t.ex. flygbolagens uppgifter om eventuella specialtjänster, som kan omfatta uppgifter om passagerarnas hälsotillstånd, inte överföras. Rätten att behandla uppgifterna är begränsad och uppgifterna ska bevaras så att det är desto svårare att sätta dem i samband med en viss person ju längre förvaringstiden lider. Uppgifterna bevaras längst 3,5 år och därefter ska de förstöras.

I systemet ingår också en rättelsemekanism. CBSA har åtagit sig att utvidga rätten i kanadensisk lagstiftning för en person att kontrollera sina uppgifter och kräva att de rättas till personer som inte befinner sig i Kanada. CBSA går ut med information om saken. Behandlingen av flygpassagerarnas uppgifter övervakas av en oberoende myndighet, Privacy Commissioner. Myndigheten har också rätt att pröva klagomål som dataskyddsmyndigheterna i EU:s medlemsländer anför på deras vägnar som bor i EU, om

de anser att CBSA inte prövat deras klagomål på ett tillfredsställande sätt.

Dataskyddsåtagandena följs upp årligen och om de inte efterlevs kan man beroende på fall ingripa rättsligt, administrativt och politiskt. Som en sista utväg kan kommissionen upphäva giltigheten för sitt beslut om en adekvat skyddsnivå och då upphör det bilaterala avtalet att tillämpas.

Utskottet anser att systemet med Kanada har beretts med omsorg och att nödvändiga dataskyddsaspekter har vägts in, inbegripet de faktorer som utskottet lyfte fram i Förenta staternas fall. Det kan framhållas att dataombudsmannen inte har haft någonting att anmärka på i saken. Enligt utredning förmodas Kanada kunna garantera en adekvat dataskyddsnivå. Det bilaterala

avtalet mellan EU och Kanada behövs för att dataskyddsåtagandena ska kunna fastställas rättsligt och flygbolagen ha en rättslig grund för överföring av uppgifter till Kanada i enlighet med personuppgiftsdirektivet. Det är viktigt att kunna garantera en smidig och störningsfri flygtrafik både ur passagerarnas och flygbolagens synvinkel och att flygbolagen i gemenskapen fungerar på jämlika villkor.

Utlåtande

Förvaltningsutskottet meddelar

*att utskottet omfattar regeringens
ståndpunkt*

Helsingfors den 6 april 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent
vordf. Veijo Puhjo /vänst
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Nils-Anders Granvik /sv
Lasse Hautala /cent
Rakel Hiltunen /sd
Lauri Kähkönen /sd

Kari Kärkkäinen /kd
Rosa Meriläinen /gröna
Lauri Oinonen /cent
Heli Paasio /sd
Ahti Vielma /saml
Tuula Väättäinen /sd
ers. Terhi Peltokorpi /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Minna-Liisa Rinne.